



گفتگویی دربارهٔ مرکز پژوهشی میراث مکتوب

سخنرانی به مناسبت بیست و هشتمین سالگرد گشایش این مرکز فرهنگی، پنجشنبه ۳۰ دی ماه ۱۴۰۰

محمد ابراهیم ذاکر

دندان‌پزشک و پژوهشگر تاریخ پزشکی

گفتگویی دربارهٔ مرکز پژوهشی میراث ۱

آغازگاه مرکز پژوهشی میراث مکتوب ۱

آرمان میراث ۱

بخش نخست ۲

بخش دوم ۲

پیشنهادها ۴

ذکر
دکتر محمد ابراهیم

گفتگویی درباره مرکز پژوهشی میراث

سخنرانی به مناسبت بیست و هشتمین سالگرد گشایش این مرکز فرهنگی، پنجشنبه ۳۰ دی ماه ۱۴۰۰

محمدابراهیم ذاکر

دندان‌پزشک و پژوهشگر تاریخ پزشکی

آغازگاه مرکز پژوهشی میراث مکتوب

آرمان میراث

با درود بیکران بر شما فرهیختگان، اندیشمندان و گرامیان خانواده بزرگ و فرهنگی مؤسسه پژوهشی میراث مکتوب

گویا بیش از یک چهارم سده و بیش از سن و سال یک نسل بشری از رونمایی و گشایش یک سازمان بزرگ علمی پژوهشی به نام مرکز پژوهشی میراث مکتوب گذشته است. سال ۱۳۷۲ سالی است که خانه‌ای بسیار کوچک، نه در قد و قواره کشوری با فرهنگ و تاریخی کهن و چندین هزارساله و بالقوه ثروتمندترین کشورهای منطقه برای گروهی ساخته شد که با مناعت طبع بالابند و دل‌هایی بزرگ دارند و جزو نخبگان کشوری به شمار می‌آیند، تئوریسین و تئوری‌پردازهای علوم طبیعی و انسانی این سرزمین‌اند، پس می‌توان گفت بخشی از آبروی نظام در این خانه نهفته است و ویتترین تمام‌نمای ره‌آوردهای فرهنگی هر سرزمینی است که شوربختانه سردمداران ایران امروز ما نگاهی کوچک بدان دارند. از این‌رو، به گونه‌ای خرد و بسیار کوچک و کم‌توان مالی شده است که باید برای چاپ پنجاه جلد از یک عنوان کتاب به دنبال یافتن نیکوکاران ثروتمند باشد، در حالی که یکی از دیهیم‌های افتخار هر نظام برپاداشتن و گسترش دادن چنین خانه‌های خرد است.

گفتگویی درباره مرکز پژوهشی میراث

بهررو درود بر سامان دهندگان، کارکنان و خدمت‌گزاران مرکز پژوهشی میراث مکتوب و در رأس‌شان دکتر اکبر ایرانی قمی است که با مدیریت خردمندانه و فداکارانه خود بیش از یک‌چهارم سده است رهبری این سازمان بسیار ارزشمند علمی پژوهشی را بدست دارند. سازمانی که فراگیر بزرگان علمی، ادبی، تاریخی، فرهنگی و اجتماعی ایران زمین‌اند.

مرکز پژوهشی میراث مکتوب با آرمان‌هایی بزرگ بر دو بخش و پایه استوار شد:

بخش نخست

- بخشی در پشتیبانی از خود پژوهشگران، محققان و تصحیح‌کنندگان میراث نوشتاری پیشینیان از کتاب و رساله، اسناد و مدارک کهن سرزمین ما تا دوره دارالفنون و یا بهتر بگوییم تا پایان چاپ سنگی در نهایت آغاز چاپ سربی است. توجه به ایشان از هر منظر، منظوم هر گونه ابزار زیستی، مانند مسائل بهداشتی، مالی، اداری، فرهنگی و اجتماعی است و در پایان نگاه داشتن یاد ایشان پس از مرگ است که با کوشش‌های مدیریت و کارکنان تا اندازه‌ای انجام گرفته، ولی حالت ایده‌آل آن نیاز به سرمایه‌گذاری بسیار زیاد نظام نسبت به کشورهای همسایه است، چون سرمایه‌گذاری برای افتخار فرهنگی یک کشور، سوددهی ندارد. از این رو، هیچ‌گاه بخش خصوصی در آن ورود نمی‌کند و هزینه آن وابسته به سرمایه دولت و دارایی وقف ثروتمندان نیکومنش هر سرزمین می‌شود.

بخش دوم

- بخش دوم زنده‌نگاه داشتن و زدودن گرد و غبار از میراث نوشتاری اندیشمندان کهن سرزمین مان و پُررونق‌ترکردن بازار تاریخ علم با انتشار آثار مکتوب فرهنگ و تمدن مان که بخشی از تاریخ آن، پیرامون ۱۴۰۰ آن سال با فرهنگ تمدن دین مبین اسلام درآمیخته است.

تا کنون و پس از نزدیک به سه دهه صدها مقاله، ده‌ها همایش و ۳۶۰ و اندی کتاب در زمینه‌های گوناگون علمی از دانش تاریخ، جغرافیا، ادبیات، ریاضیات، اخترشناسی و اختربینی، علوم قرآنی و حدیث، رجال و تراجم، علوم طبیعی و پزشکی در این مرکز با شکوه با کمترین هزینه برای حاکمیت فراهم آورده شده است. چنانچه سرمایه‌گذاری‌های نظام بیشتر می‌بود، فضای آن بیشتر می‌شد و کارمندان آن افزایش چشمگیر پیدا می‌کردند و اشتغال‌زایی بیشتر می‌شد و کارنامه این مرکز پژوهشی درخشان‌تر می‌گشت و افتخارات ملی در سطح کشوری و جهانی گسترش می‌یافت و از سوی دیگر همسایگان مان بخش‌هایی از تاریخ ما، بزرگان مان، میراث علمی و فرهنگی ما را به یغما نمی‌بردند و جزو تاریخ نداشته خودشان نمی‌کردند.

نام نخست آن دفتر نشر میراث مکتوب بود بالی برای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شمرده می‌شد و افتخاری برای نظام به شمار می‌آمد.

پس از يك دهه کار و تلاش «مرکز نشر میراث مکتوب» در سال ۱۳۸۴ خ با دریافت مجوز چهار گروه پژوهشی از وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به «مرکز پژوهشی میراث مکتوب» تغییر نام داد و علاوه بر کار نشر به کار پژوهشی نیز رو آورد.

اینک و در چنین برنامه فراهم‌آوری شده برای سالروز زاده شدن این مرکز پژوهشی دوست دارم و شایسته می‌بینم یادی از استادم، همکارم، دوست گرانمایه‌ام زنده‌یاد دکتر غلامرضا جمشیدنژاد اول بنمایم که آشنایی‌ام با ایشان از همین مرکز و دانشگاه ملی آغاز شد انسان خلیق، فروتن و دوست‌داشتنی، اندیشمندی بزرگ تاریخ و ادبیات عربی که در علوم قدیم و جدید دارای فضل و کمال بودند که بیش از دو دهه با این مرکز همکاری نزدیک داشتند و همواره یار و یاور میراث مکتوب بودند، درگذشت ایشان را به خانواده محترم، به ویژه همکارمان

دکتر محمد ابراهیم

خانم جمشیدنژاد اول دختر شادروان و جامعه دانشگاهی و خانواده فرهنگی میراث مکتوب تسلیت می گویم و برای بازماندگان بردباری و شکیبایی آرزومندم.

پیشنهادها

افزون بر آن می خواهم ایده آل هایم را در قالب پیشنهاد هر چند ناممکن و یا کم ممکن الاجرا بازگو نمایم:

- یکی از ایده هایم گردآوری مراکز هم سو و هم آرمان و نزدیک الیهدف در یک مرکز برای تحقق همان دو هدف بنیادین مرکز میراث مکتوب است، مانند انجمن آثار و مفاخر فرهنگی و این مرکز و قرارگرفتن همه این مراکز در زیر پرچم کتابخانه ملی ایران است تا سرمایه های پراکنده را در یک جا گردآورد و فضای فیزیکی بسیار گسترده تر به دست آورد و به دنبال آن نتایج و بازدهی اش در یک بازه زمانی کوتاه بسیار درخشان تر و با شمارگان بیشتر نمایان می شد؛

- پیشنهاد دیگرم در صورت انجام نگرفتن مورد پیشین دسترسی بهتر و آسان تر به تولیدات فرهنگی این مرکز است؛ البته ممکن است من آگاهی کافی برای دسترسی آسان تر به تولیدات علوم پزشکی منظور پزشکی و پیراپزشکی و رشته های زیرشاخه و وابسته به آن است نداشته ام. گمان دارم گروه علوم پزشکی مستقلی نیز در کنار تاریخ و جغرافیا، زبان و ادبیات به وجود بیاید؛

- مورد دیگر گمان دارم با کلیک کردن بر عکس جلد هر کتاب چکیده ای از معرفی کتاب از نظر کتاب شناسی، نسخه شناسی و محتویات آن در یک برگ A4 داده شود. بیننده با خواندن عنوان کتاب نا آشنا و مطالعه آن برگه، خریدار ناخواسته خواهد شد؛

- پیشنهاد دیگر، نزدیک به چهار و پنج سال پیش با دکتر حسن اتوکش فوق تخصص نفرولوژی اطفال از بزرگان هیأت علمی دانشگاه علوم پزشکی ایران در همین مرکز با کمک دکتر ایرانی آشنا شدم و فتح بابی برای

گفتگویی درباره مرکز پژوهشی میراث

انجام کاری زیبا شد که می توان آن در تاریخ علم علوم دیگر، مانند: جغرافیا، ریاضیات، اخترشناسی، فیزیک، شیمی و جزآن کرد و آن بدین گونه بود.
با درود فراوان و شادباش بیکران برای زادروز میراث مکتوب و خجستگی آفرینش آن و دستمیزاد به کارکنان پرتلاش آن

گفتگویی درباره مرکز پژوهشی میراث

۵

ذکر
دکتر محمد ابراهیم